

การส่งเสริมให้องค์กรบริหารส่วนตำบล
เข้ามามีส่วนร่วมพัฒนานิคมสร้างตนเอง

โดย

นายระพี แม้นนนท์รัตน์

ผู้อำนวยการกองนิคมสร้างตนเอง

กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

12.05.6
92430
2543

ห้องสมุดกลางทางสงเคราะห์
และสวัสดิการสังคม

กรมประชาสงเคราะห์
กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

05687

การส่งเสริมให้้องค์การ

คำนำ

การเกิดขึ้นขององค์การบริหารส่วนตำบล ย่อมส่งผลกระทบต่อการค้าเนินงานของนิคมสร้างตนเอง เนื่องจากพื้นที่ซึ่งเดิมเป็นพื้นที่ปฏิบัติงานของนิคมสร้างตนเองได้กลายเป็นพื้นที่ปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วย ส่งผลให้มีองค์กรสององค์กรปฏิบัติงานอยู่ภายในพื้นที่เดียวกัน

การศึกษาเรื่อง “การส่งเสริมให้องค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนานิคมสร้างตนเอง” เป็นความพยายามของผู้ศึกษาที่จะแสวงหารูปแบบและแนวทางที่เหมาะสม ในการส่งเสริมให้องค์การบริหารส่วนตำบล เข้ามามีส่วนร่วมปฏิบัติงานกับนิคมสร้างตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้เรียนรู้ พัฒนาศักยภาพ สามารถปฏิบัติงานร่วมกับนิคมสร้างตนเองได้อย่างสมานฉันท์ ส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกนิคมสร้างตนเอง

ผู้ศึกษาขอขอบคุณผู้ปกครองนิคมสร้างตนเองทุกท่าน ที่ได้ช่วยตอบแบบสอบถาม ขอขอบคุณผู้บังคับบัญชาทั้งในอดีตและปัจจุบันทุกท่านที่ได้ให้การสนับสนุน จนกระทั่งผู้ศึกษาได้มีโอกาสนำเสนอผลการศึกษาในครั้งนี้

ระพี แม้นนพรัตน์

สิงหาคม 2543

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “การส่งเสริมให้องค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนานิคมสร้างตนเอง” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างนิคมสร้างตนเองกับองค์การบริหารส่วนตำบลในสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนิคมสร้างตนเอง ต่อการส่งเสริมให้องค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน และเพื่อศึกษารูปแบบ-แนวทางที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างนิคมสร้างตนเองกับองค์การบริหารส่วนตำบล โดยการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และศึกษาโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS) ประมวลผลสำหรับค่าสถิติที่ใช้ในการศึกษาคือ ค่าร้อยละ ค่ามัธยิมเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาที่สำคัญปรากฏ ดังนี้

การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างนิคมสร้างตนเองกับองค์การบริหารส่วนตำบล ในสถานการณ์ปัจจุบันพบว่า นิคมสร้างตนเองทุกแห่งเคยประสานการปฏิบัติงานกับองค์การบริหารส่วนตำบล เรื่องที่ประสานส่วนใหญ่จะเป็นการพัฒนาสาธารณูปโภค นิคมสร้างตนเองเกือบจะทั้งหมดเคยเข้าร่วมประชุมในการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และมีนิคมสร้างตนเองมากกว่าครึ่งหนึ่งเคยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับปัญหาอุปสรรคที่สำคัญที่สุดในการปฏิบัติงานร่วมกัน คือ องค์การบริหารส่วนตำบลขาดความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนิคมสร้างตนเองต่อการส่งเสริมให้องค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน พบว่า ผู้ปกครองนิคมสร้างตนเองส่วนใหญ่มีความต้องการ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามามีส่วนร่วมปฏิบัติงาน โดยมีเหตุผลที่สำคัญ คือ สามารถแบ่งเบาภารกิจของนิคมสร้างตนเองได้ เพราะปัจจุบันทรัพยากรในการดำเนินงานของนิคมมีจำกัด หากสามารถส่งเสริมให้องค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามามีส่วนร่วมได้ จะส่งผลให้การบริการแก่สมาชิกนิคมสร้างตนเองมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และภารกิจบางอย่างขององค์การบริหารส่วนตำบลและของนิคมสร้างตนเองมีความสอดคล้องกัน สำหรับทัศนะต่อการปฏิบัติงานขององค์การ

บริหารส่วนตำบล นั้น ผู้ปกครองนิคมสร้างตนเองส่วนใหญ่ เห็นว่า การปกครองใน-
รูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยในท้องถิ่น
แต่ภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลจะเน้นการพัฒนาสาธารณูปโภคมากกว่าการ-
พัฒนาสังคม การส่งเสริมให้องค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา
งานนิคมสร้างตนเองสามารถบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาได้รวดเร็วขึ้น และการที่
องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ในการส่งเสริมการพัฒนาด้านสตรี เด็ก เยาวชน
ผู้สูงอายุ และคนพิการจะเป็นผลดีต่อการพัฒนางานพัฒนาสังคม ในส่วนของการศึกษา
วิธีการในการปฏิบัติงานร่วมกัน ผู้ปกครองนิคมสร้างตนเองส่วนใหญ่เห็นว่า การ
ประสานแผนการปฏิบัติงาน จะช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น และ
สามารถลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน การอบรมให้ความรู้ด้านสวัสดิการสังคมและ
ภารกิจของกรมประชาสงเคราะห์ เป็นการส่งเสริมให้องค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามามี
ส่วนร่วมในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี นิคมสร้างตนเองควรมอบงานที่ซ้ำซ้อนกัน
ไปให้องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการแทน และควรแจ้งข่าวสารการดำเนินงานให้
องค์การบริหารส่วนตำบลรับทราบ อีกทั้งควรส่งเจ้าหน้าที่เข้าร่วมประชุมในการประชุม
สภาองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยทุกครั้ง และควรแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลเป็นคณะทำงานร่วมกับนิคมสร้างตนเองในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

การศึกษารูปแบบและแนวทางที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่าง
นิคมสร้างตนเองกับองค์การบริหารส่วนตำบลปรากฏว่ามีรูปแบบที่เหมาะสม คือ การ-
สร้างความรู้ ความเข้าใจให้เจ้าหน้าที่นิคมสร้างตนเองทุกระดับรับทราบถึงเหตุผลและ
ความจำเป็นในการส่งเสริมให้องค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามามีส่วนร่วม การสร้างควม
รู้ความเข้าใจการดำเนินงานของนิคมสร้างตนเองแก่องค์การบริหารส่วนตำบล การส่ง-
เสริมให้องค์การบริหารส่วนตำบลเรียนรู้และใช้ข้อมูลสวัสดิการสังคมระดับครัวเรือน
(สสค.) ส่งเสริมความสัมพันธ์ทั้ง ในเชิงพื้นที่ (area) และการหน้าที่ (function) ใช้แผน
เป็นเครื่องมือให้เข้ามามีส่วนร่วม รูปแบบกิจกรรมในการให้เข้ามามีส่วนร่วมในระยะ
แรกควรเป็นรูปแบบที่ง่ายไม่ยุ่งยากซับซ้อน และควรแจ้งข้อมูลข่าวสารการดำเนินงาน
ให้องค์การบริหารส่วนตำบลรับทราบ

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เพราะการให้คำปรึกษา แนะนำของอธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ (นายอิระวัชร จันทระประเสริฐ) และหัวหน้าผู้ตรวจราชการกรมประชาสงเคราะห์ (นายเสถียร รัตนโชติ) ผู้วิจัยขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณผู้ปกครองนิคมสร้างตนเอง ทั้ง 43 แห่ง ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณอุทิศ บุญช่วย นักสังคมสงเคราะห์ 7 ว สำนักผู้ตรวจราชการกรม ที่ให้ความช่วยเหลือและร่วมแสดงความคิดเห็น ตลอดจนตรวจสอบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารส่วนตำบล

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่กองนิคมสร้างตนเองทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการประสานงาน จัดพิมพ์รายงาน และจัดทำเอกสารเป็นรูปเล่มสมบูรณ์

ขอขอบคุณทุกท่านที่ไม่ได้ระบุนามไว้ในที่นี้ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

นายระพี แม้นนทรรัตน์
ผู้อำนวยการกองนิคมสร้างตนเอง
สิงหาคม 2543

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(2)
บทคัดย่อ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญตาราง	(8)
สารบัญแผนภูมิ	(10)
บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ในการศึกษา	5
ขอบเขตการศึกษา	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล	8
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนิคมสร้างตนเอง	31
แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	46
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการศึกษา	52
วิธีการศึกษา	52
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	52
ประชากรที่ใช้ในการศึกษา	53
การเก็บรวบรวมข้อมูล	53
การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการศึกษา	53

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล	55
ส่วนที่ 1 การศึกษาข้อมูลทั่วไป	55
ส่วนที่ 2 การปฏิบัติงานร่วมระหว่างนิคมสร้างตนเองกับ องค์การบริหารส่วนตำบล	62
ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นของผู้ปกครองนิคมสร้างตนเองในการ ส่งเสริมให้องค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามามีส่วนร่วม พัฒนานิคมสร้างตนเอง	65
ส่วนที่ 4 การอภิปรายผล	73
บทที่ 5 รูปแบบและแนวทางในการส่งเสริมให้องค์การบริหารส่วนตำบล เข้ามามีส่วนร่วมพัฒนานิคมสร้างตนเอง	80
บทที่ 6 สรุปและข้อเสนอแนะ	98
สรุปผลการศึกษา	98
ข้อเสนอแนะ	102
บรรณานุกรม	105
ภาคผนวก	108

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ การจัดลำดับชั้นและพนักงาน ส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล	12
4.1 แสดงร้อยละของเพศผู้ปกครองนิคมสร้างตนเอง	56
4.2 แสดงร้อยละของอายุผู้ปกครองนิคมสร้างตนเอง	56
4.3 แสดงร้อยละระดับการศึกษาของผู้ปกครองนิคมสร้างตนเอง	57
4.4 แสดงร้อยละอายุราชการของผู้ปกครองนิคมสร้างตนเอง	57
4.5 แสดงร้อยละระยะเวลาดำรงตำแหน่งผู้ปกครองนิคมสร้างตนเอง	58
4.6 แสดงร้อยละจำนวนพื้นที่ของนิคมสร้างตนเอง	58
4.7 แสดงร้อยละจำนวนหมู่บ้านของนิคมสร้างตนเอง	59
4.8 แสดงร้อยละจำนวนหมู่บ้านในนิคมสร้างตนเองที่เป็นพื้นที่ปฏิบัติงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล	60
4.9 แสดงร้อยละองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเอง จำแนกตามลำดับชั้น	61
4.10 แสดงร้อยละการเข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจงภารกิจของนิคมสร้างตนเอง และ/หรือ ภารกิจของกรมประชาสงเคราะห์แก่องค์การบริหารส่วนตำบล	62
4.11 แสดงร้อยละการประสานการปฏิบัติงานระหว่างนิคมสร้างตนเองกับ องค์การบริหารส่วนตำบล	62
4.12 แสดงร้อยละการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล แก่นิคมสร้างตนเอง	63
4.13 แสดงร้อยละของปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมให้องค์การบริหาร ส่วนตำบลเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนานิคมสร้างตนเอง	64
4.14 แสดงร้อยละระดับความต้องการและเหตุผลของผู้ปกครองนิคมสร้าง ตนเองในการส่งเสริมให้องค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามามีส่วนร่วม พัฒนานิคมสร้างตนเอง	65

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.15 แสดงร้อยละระดับทักษะด้านต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานร่วมกับ องค์การบริหารส่วนตำบล	68
4.16 แสดงร้อยละของระดับความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติงานร่วมกัน ระหว่างนิคมสร้างตนเองกับองค์การบริหารส่วนตำบล	71
5.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ ภารกิจของนิคมสร้างตนเองกับ หน้าที่ภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบล	81
5.2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ภารกิจของสำนักงาน ประชาสัมพันธ์จังหวัด ซึ่งดำเนินการในเขตนิกมสร้างตนเอง กับ หน้าที่ภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบล	82

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1.1 แสดงการดำเนินการเพื่อให้มีการปฏิรูปการปกครองส่วนท้องถิ่น ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ	4
2.1 แสดงโครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลตาม พ.ร.บ. สถาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542	16
5.1 แผนผังขั้นตอนการบรรจุงานด้านสวัสดิการสังคมไว้ในแผนพัฒนา ตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล รูปแบบที่ 1	85
5.2 แผนผังขั้นตอนการบรรจุงานด้านสวัสดิการสังคมไว้ในแผนพัฒนา ตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล รูปแบบที่ 2	87